

Pestvogels

Het is een mooie nawinterdag. De voortuin is bedekt met een laagje sneeuw en de zon doet vergeefse moeite om de vrieskou te verdrijven. Toch hangt het voorjaar al voorzichtig in de blauwe lucht. Sneeuwkllokjes bloeien en in een berk zingt een koolmees een bedeesd liedje. Ik heb echter niet veel oog of oor voor mijn omgeving, want ik ben druk bezig met een interne verhuizing. Ik haast me net met een volle afvallemmer naar de vuilnisbak die om de hoek van het huis geparkeerd is.

Plotseling klinkt boven mijn hoofd een zachte, melodieuze triller. De lokroep van een vogel rukt mij los van mijn verhuisperikelen. Mijn bewegingen stokken in een onhandige pose met de prullenbak op borsthoogte. Ik ben ineens in het hier en nu, buiten in de frisse vrieslucht. Ergens komen klank en timbre me bekend voor, maar ik kan de roep niet thuisbrengen. Ik richt mijn hoofd op in de richting van het geluid. Op iets meer dan een armlengte van me vandaan zitten drie vogels op de twijgen van de Trompetbloem, een klimplant die het halve dak van mijn huis in beslag neemt. Ze zijn zo groot als een spreeuw, maar rozebruin van kleur. Hun borst is bedekt met ragfijne veertjes, zodat het lijkt alsof de vogels met satijn zijn bekleed. De vleugels zijn helder geel gezoomd en halverwege voorzien van fel rode vlekjes. Hun kop heeft een komische en tegelijk aristocratische uitdrukking door het zwarte maskertje rond de snavel en een parmantige kuif. Het drietal neemt me onbevangen op met donkere kraalogen. Pestvogels!

In mijn euforie heb ik mijn oorspronkelijke bezigheid vergeten. De prullenbak klettert op de grond en spreidt zijn veelzijdige inhoud uit over het tuinpad. Dat kabaal is zelfs de van nature makke pestvogels te veel. Ze vliegen op van het dak. Plotseling is de lucht gevuld met ijl geklingel van wel twintig pestvogels. Blijkbaar zaten er veel meer in de tuin verborgen!

Pestvogels zijn gasten uit het hoge noorden die in sommige winters naar ons land afzakken. Ik herinner me opeens precies wanneer ik ze eerder heb ontmoet. Dat was in de winter van 1966 in een plantsoen langs een drukke weg op Kanaleneiland, een buitenwijk van Utrecht. Toen zag ik ze van nabij hun lievelingskostje eten: bessen van de Gelderse roos.

Ik heb me indertijd al verwonderd afgevraagd hoe zo'n sympathieke, mooie vogel aan zijn naam komt. Pestvogel lijkt eerder een scheldnaam. In de Middeleeuwen werd de komst van deze vogel in het volksgeloof echter beschouwd als voorbode van een pestepidemie. Er kan in dit verhaal een kern van waarheid zitten, want invasies van deze vogels treden op tijdens langdurige vorstperiodes in Scandinavië. De winters zijn dan ook bij ons vaak streng. Wellicht leidden de ontberingen van de bevolking indertijd tot grotere vatbaarheid voor ziektes als de pest.

De pest is lang geleden verdwenen. De pestvogel daalt gelukkig nog steeds af naar de lage landen, zo nu en dan.

Eef Arnolds

De tekst is eerder verschenen in het tijdschrift Jonas 67. 2003.